

Методика Дж. Беррі «Акультураційні predisпозиції» (модифікація).

Автори: Плескач Б. В., канд. психол. наук., ст. наук. співробіт.; Уркаєв В. С., молодший науковий співробітник

Цільова аудиторія: внутрішньо переміщені особи.

Методика призначена для вивчення готовності респондента (внутрішньо переміщеної особи) до вибору певної стратегії соціокультурної адаптації на новому місці проживання. В запропонованому варіанті анкети використана версія опитувальника опублікована Татарко О. Н. з видозміненим змістовим наповненням запитань, яке стосується поточної ситуації в Україні [1, с. 40]. Опитування проведене протягом 2017 – 2018 років серед вибірки внутрішньо перемішених осіб (n = 50) дозволило модифікувати ключі опитувальника та запропонувати орієнтовні нормативні значення. Мова опитувальника – російська.

Бланк методики «Акультураційні predisпозиції»

Інструкція. Внимательно прочитайте утверждение и поставьте галочку в наиболее близком для Вас варианте ответа (которые находятся сразу после утверждения).

1. Я считаю, что переселенцы с Донецкой и Луганской областей, АР Крым, живущие в других областях Украины, должны сохранять свои традиции и не усваивать местные

Абсолютно не согласен	Скорее не согласен	Не знаю, не уверен	Скорее согласен	Абсолютно согласен
-----------------------	--------------------	--------------------	-----------------	--------------------

2. Для меня не важно владеть в совершенстве ни русским, ни украинским языками

Абсолютно не согласен	Скорее не согласен	Не знаю, не уверен	Скорее согласен	Абсолютно согласен
-----------------------	--------------------	--------------------	-----------------	--------------------

3. Я не хочу участвовать в деятельности как украинских обществ, так и созданных временно-переселенными лицами

Абсолютно не согласен	Скорее не согласен	Не знаю, не уверен	Скорее согласен	Абсолютно согласен
-----------------------	--------------------	--------------------	-----------------	--------------------

4. Я предпочитаю участвовать в таких мероприятиях, в которые включены только переселенцы

Абсолютно не согласен	Скорее не согласен	Не знаю, не уверен	Скорее согласен	Абсолютно согласен
-----------------------	--------------------	--------------------	-----------------	--------------------

5. Для меня важно владеть в совершенстве и русским и украинским языками.

Абсолютно не согласен	Скорее не согласен	Не знаю, не уверен	Скорее согласен	Абсолютно согласен
-----------------------	--------------------	--------------------	-----------------	--------------------

6. Я предпочитаю виды деятельности, в которые включены только украинцы

Абсолютно не согласен	Скорее не согласен	Не знаю, не уверен	Скорее согласен	Абсолютно согласен
-----------------------	--------------------	--------------------	-----------------	--------------------

7. Я считаю, что переселенцам не важно поддерживать собственные культурные традиции и усваивать местные украинские

Абсолютно не согласен	Скорее не согласен	Не знаю, не уверен	Скорее согласен	Абсолютно согласен
-----------------------	--------------------	--------------------	-----------------	--------------------

8. Для меня важнее владеть в совершенстве русским языком, чем украинским

Абсолютно не согласен	Скорее не согласен	Не знаю, не уверен	Скорее согласен	Абсолютно согласен
-----------------------	--------------------	--------------------	-----------------	--------------------

9. Я считаю, что переселенцы с Донецкой и Луганской областей, АР Крым, живущие в других областях Украины, должны как придерживаться собственных культурных традиций, так и усваивать местные украинские традиции

Абсолютно не согласен	Скорее не согласен	Не знаю, не уверен	Скорее согласен	Абсолютно согласен
-----------------------	--------------------	--------------------	-----------------	--------------------

10. Я считаю, что переселенцы с Донецкой и Луганской областей, АР Крым, живущие в других областях Украины, должны усваивать местные украинские культурные традиции и не поддерживать собственные традиции

Абсолютно не согласен	Скорее не согласен	Не знаю, не уверен	Скорее согласен	Абсолютно согласен
-----------------------	--------------------	--------------------	-----------------	--------------------

11. Я предпочитаю иметь только украинских друзей

Абсолютно не согласен	Скорее не согласен	Не знаю, не уверен	Скорее согласен	Абсолютно согласен
-----------------------	--------------------	--------------------	-----------------	--------------------

12. Владеть в совершенстве украинским языком для меня важнее чем русским

Абсолютно не согласен	Скорее не согласен	Не знаю, не уверен	Скорее согласен	Абсолютно согласен
-----------------------	--------------------	--------------------	-----------------	--------------------

13. Я предпочитаю не иметь ни украинских друзей, ни из числа переселенцев

Абсолютно не согласен	Скорее не согласен	Не знаю, не уверен	Скорее согласен	Абсолютно согласен
-----------------------	--------------------	--------------------	-----------------	--------------------

14. Я предпочитаю иметь в качестве друзей только людей из числа переселенцев

Абсолютно не согласен	Скорее не согласен	Не знаю, не уверен	Скорее согласен	Абсолютно согласен
-----------------------	--------------------	--------------------	-----------------	--------------------

15. Я предпочитаю участвовать в мероприятиях, в которые включены и переселенцы, и украинцы

Абсолютно не согласен	Скорее не согласен	Не знаю, не уверен	Скорее согласен	Абсолютно согласен
-----------------------	--------------------	--------------------	-----------------	--------------------

16. Я предпочитаю иметь друзей как среди переселенцев, так и среди местных украинцев

Абсолютно не согласен	Скорее не согласен	Не знаю, не уверен	Скорее согласен	Абсолютно согласен
-----------------------	--------------------	--------------------	-----------------	--------------------

Оригінальні та модифіковані ключі, інтерпретація

Привласнення балів. Вибір відповіді на кожне запитання передбачає згоду з однієї із п'яти альтернатив. Альтернативам привласнюються бали з ліва на право від одного (1) до (5). Таким чином, заперечна відповідь отримує 1 бал, ствердна відповідь 5 балів.

Оригінальні ключі. Нижче, наводяться ключі визначення стратегій соціокультурної адаптації за О. Н. Татарко [1, с. 46]. В дужках наводяться значення внутрішньої узгодженості (α Кронбаха) отримані на обстеженій вибірці.

Сепарація (сепаратизм за Дж. Беррі), запитання: 1, 4, 8, 14 ($\alpha = 0,289$),

Маргіналізація, запитання: 2, 3, 7, 13 ($\alpha = 0,414$),

Інтеграція, питання: 5, 9, 15, 16 ($\alpha = 0,593$),

Асиміляція : 6, 10, 11, 12 ($\alpha = 0,714$).

Нормативних значень не наведено, запропоновано обчислення суми балів. Під стратегіями соціокультурної адаптації розуміються наступні особливості:

«Сепаратизм» - збереження старої культурної ідентичності (до переміщення) при відкиданні будь яких взаємодій з новою культурою.

«Маргіналізація» - руйнування ідентифікації з рідною культурою (під впливом представників нової культури), яке об'єднується з неможливістю прийняти нову культуру (через дискримінацію її представниками).

«Інтеграція» - здатність зберігати базові основи рідної культури та засвоювати цінності та зразки поведінки нової.

«Асиміляція» - відмова від рідної культури та активне засвоєння нової культурної ідентичності, її норм та цінностей.

Модифіковані ключі. Як видно з даних про внутрішню узгодженість, лише шкала «Асиміляція» відповідає значенню надійності (альфа більше 0,7). Модифіковані ключі до методики створені на основі факторного аналізу 16 запитань методики. Нижче наведені ключі та дані про внутрішню узгодженість. Перед номером запитання стоїть знак «№», обернені ключі кодуються як «(6-№XX)» де XX – порядковий номер запитання.

Маргіналізація, запитання: №8, №14, №7, №13, (6-№16), (6-№12) ($\alpha = 0,625$),

Інтеграція, питання: 5, 9 ($\alpha = 0,66$),

Асиміляція : 6, 10, 11, 12 ($\alpha = 0,714$).

Обробка результатів: обчислюється сума балів, отримане значення зпівставляється з запропонованими нормами. Значення, які відносяться до четвертого (0,75) верхнього квартиля, можна інтерпретувати як присутню стратегію.

Назва шкали	Середнє значення (x)	Стандартне відхилення (σ)	Значення верхнього (Q4)
Маргіналізація	12,24	3,88	14,82
Інтеграція	7,31	2,04	8,67
Асиміляція	9,55	3,48	11,88

Список використаних джерел

1. Татарко А. Н., Лебедева Н. М. Методы этнической и кросскультурной психологии / А. Н. Татарко, Н. М. Лебедев. — М. : Изд. дом Высшей школы экономики, 2011. — 238 с.